

Valstybės pagalbos kontrolės procedūros Lietuvoje. Informacijos apie valstybės pagalbą teikimo Europos Komisijai praktiniai būdai. I dalis

Laima Kirkilovskienė

Viešojo administravimo subjektų veiklos skyriaus vyriausioji specialistė

Nereikšminga valstybės pagalba (*de minimis* pagalba)

Teikiant *de minimis* pagalbą, būtina vadovautis 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (toliau – Reglamentas) nuostatomis.

Specialūs *de minimis* reglamentai

- Ūkio subjektams, besiverčiantiems pirmine žemės ūkio produktų gamyba, taikomas 2007 m. gruodžio 20 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1535/2007 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio produktų gamybos sektoriuje
- Ūkio subjektams, besiverčiantiems žuvininkystės produktų gamyba, perdirbimu ir prekyba, taikomas 2007 m. liepos 24 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 875/2007 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės sektoriuje ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1860/2004

- Laikoma, kad nustatyto *de minimis* dydžio neviršijanti pagalba nedaro poveikio prekybai tarp valstybių narių ir (arba) neiškraipo konkurencijos arba nekelia tokios grėsmės, ir todėl jai netaikoma Sutarties 107 straipsnio 1 dalis.

Reglamentas netaikomas teikiant:

- Pagalbą žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje veikiančioms įmonėms, kurioms taikomas Tarybos reglamentas Nr. 104/2000;
- Pagalbą įmonėms, užsiimančioms Sutarties I priede išvardintų žemės ūkio produktų pagrindine gamyba. Šių produktų perdirbimu ir prekyba užsiimančioms įmonėms Reglamentas taikomas, išskyrus tuos atvejus, kai:
  - Pagalbos dydis nustatomas pagal įsigytų iš pagrindinių gamintojų arba rinkai pateiktų produktų kainą ar kiekį;
  - Dalis pagalbos (arba visa pagalba) turi būti perduodama pagrindiniams gamintojams.

Reglamentas netaikomas teikiant:

- Pagalbą su eksportu susijusiai veiklai (einamosioms eksporto išlaidoms);
- Pagalbą, priklausančią nuo vietinių prekių naudojimo vietoje importuotų prekių;
- Pagalbą anglių sektoriuje veikiančioms įmonėms;
- Pagalbą krovinių vežimu keliais užsiimančioms įmonėms, kai ši pagalba skiriama įsigyti transporto priemones krovinių vežimui keliais;
- Pagalbą sunkumus patiriančioms įmonėms.

***De minimis* pagalbos dydis**

Pagal Reglamentą, viena įmonė per trejus jos finansinėje atskaitomybėje taikomus mokestinius metus negali gauti daugiau kaip 200 000 eurų (kelių transporto įmonė – 100 000 eurų) *de minimis* pagalbos, sumuojant tiek nacionalines, tiek Bendrijos lėšas, teikiamas kaip *de minimis* pagalba.

Tuo atveju, jei suteikus *de minimis* pagalbą viršijamas Reglamente nustatytas dydis, visa pagalba, dėl kurios šis dydis buvo viršytas, laikoma neatitinkančia Reglamento nuostatų (o ne tik ta jos dalis, kuri viršija nustatytą dydį).

De minimis pagalbos kaupimas

De minimis pagalba negali būti kaupiama su **toms pačioms** išlaidoms dengti skiriama valstybės pagalba, jei dėl to pagalbos intensyvumas viršytų bendrosios išimties reglamente ar Komisijos sprendime nustatytą dydį

***De minimis* pagalbos forma**

- Jeigu pagalba teikiama kitokia nei subsidijos forma, būtina nustatyti pagalbos subsidijos ekvivalentą.
- Jeigu pagalba išmokama dalimis, jos vertė diskontuojama suteikimo metu (apskaičiuojama dabartinė vertė).
- Diskontuojant ir apskaičiuojant pagalbos subsidijos ekvivalentą naudojamos suteikimo metu galiojusios Europos Komisijos nustatytos orientacinės palūkanų normos.

***De minimis* pagalbos skaidrumas**

Reglamentas taikomas tik skaidriai pagalbai, t.y. tik tokiai, kuri teikiama subsidijos forma arba kuriai galima tiksliai *ex ante* ir be rizikos vertinimo apskaičiuoti subsidijos ekvivalentą:

- Jei teikiama paskola, subsidijos ekvivalentas turi būti apskaičiuojamas remiantis suteikimo metu rinkoje vyravusių palūkanų normomis (pagal Reglamento nuostatas jomis laikomos orientacinės palūkanų normos);
- Kapitalo injekcijos atveju visa valstybės injekcijos suma turi neviršyti nustatytos *de minimis* ribos;

***De minimis* pagalbos skaidrumas (2)**

- Jei pagal schemą teikiamas rizikos kapitalas, kiekvienai įmonei teikiamas kapitalas turi neviršyti nustatytos *de minimis* ribos;
- Garantijos atveju garantuota paskolos dalis negali viršyti 1 500 000 eurų (kelių transporto sektoriaus įmonėms – 750 000 eurų), o garantija negali viršyti 80 proc. paskolos dydžio.

***De minimis* pagalbos suteikimo momentas**

- *De minimis* pagalba laikoma suteikta tuo momentu, kai pagalbos gavėjas įgyja juridinę teisę tokią pagalbą gauti.
- Paramos suteikimo momentas šiuo atveju yra labai svarbus, nes jis gali nulemti ūkio subjekto galimybę gauti *de minimis* pagalbą.

Reikalavimai *de minimis* pagalbos teikėjams

De minimis pagalbos teikėjas, teikdamas ūkio subjektui šią pagalbą turi:

- Raštu informuoti ūkio subjektą apie tokios pagalbos sumą (išreikštą bendruoju subsidijos ekvivalentu) ir pobūdį (pateikiant aiškį nuorodą į Reglamentą);
- Naują *de minimis* pagalbą galima suteikti tikrai patikrinus, kad dėl jos bendra per minėtą laikotarpį suteikta *de minimis* pagalba neviršys Reglamente nustatytos ribos.

- Nuo 2005 m. spalio 1 d. informacija apie suteiktą *de minimis* pagalbą kaupiama Suteiktos valstybės pagalbos registre (toliau – SVPR).
- Nuo 2008 m. sausio 1 d., kai registras apima 3 mokestinius metus, papildomai rinkti duomenų iš pagalbos gavėjų nebereikia, užtenka įvesti ūkio subjekto duomenis SVPR paieškoje ir bus matyti, kiek jam galima suteikti *de minimis* pagalbos, jei iš viso galima.
- Pagalbos teikėjas *per 3 darbo dienas nuo pagalbos suteikimo datos*, pateikia duomenis apie suteiktą *de minimis* pagalbą SVPR, vadovaujantis Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 1S-111 “Dėl Suteiktos valstybės pagalbos registravimo taisyklių patvirtinimo”

Suteiktos valstybės pagalbos registro el. adresas

<https://kotis.konkuren.lt>

Duomenų apie suteiktą *de minimis* pagalbą saugojimas

De minimis pagalbos teikėjai turi saugoti dokumentus apie individualią *de minimis* pagalbą 10 metų nuo pagalbos suteikimo datos, o apie *de minimis* pagalbos schemą — 10 metų nuo paskutinės individualios pagalbos pagal tą schemą suteikimo datos.

Tokiuose dokumentuose turi būti visa informacija, reikalinga nustatyti, kad visos Reglamento sąlygos yra tenkinamos.

Pagalba, kuriai taikoma išimtis

- Tai valstybės pagalba, kuriai taikoma bendroji išankstinio valstybės pagalbos pranešimo Europos Komisijai išimtis

IŠIMTIES REGLAMENTAI

- 2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 800/2008, skelbiantis tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant Sutarties 87 ir 88 straipsnius (Bendrasis bendrosios išimties reglamentas).
- 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1857/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai mažoms ir vidutinėms įmonėms, kurios verčiasi žemės ūkio produktų gamyba, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 70/2001.
- 2008 m. liepos 22 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 736/2008 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kurios verčiasi žuvininkystės produktų gamyba, perdirbimu ir prekyba.

Teikiant pagalbą, kuriai taikoma išimtis

- Pagalbos teikėjai, prieš teikdami pagalbą, privalo Konkurencijos tarybai pateikti informaciją apie pagalbą (patvirtintos formos)
- Informacija pateikiama raštu ir elektroniniu paštu
- Konkurencijos taryba perduoda Europos Komisijai pagalbos teikėjų pateiktą informaciją
- Valstybės pagalbos teikėjai privalo pateikti Konkurencijos tarybai metines suteiktos pagalbos ataskaitas (patvirtintos formos)
- Metinės suteiktos valstybės pagalbos ataskaitos pateikiamos Konkurencijos tarybai ne vėliau kaip prieš mėnesį iki metinių ataskaitų pateikimo Komisijai laikotarpio pabaigos. Konkurencijos taryba informaciją perduoda Europos Komisijai.

Pranešimas Europos Komisijai

- ***De minimis* pagalba** – nereikia pranešti Europos Komisijai/ informacija apie suteiktą de minimis pagalbą suvedama į Suteiktos valstybės pagalbos registrą.
- **Pagalba, kuriai taikoma išimtis** – Europos Komisijai pateikiama tik informacija apie teikiamą pagalbą.
- **Nauja valstybės pagalba arba iš esmės keičiama esama valstybės pagalba, kuriai netaikoma išimtis (ne *de minimis* pagalba)** – Europos Komisijai teikiamas pranešimas, užpildant Standartinę pranešimo formą, ir laukiamas Europos Komisijos sprendimas.

Valstybės pagalba

- Nauja pagalba
- Esama pagalba
- Neteisėta pagalba

Nauja valstybės pagalba

- Numatoma teikti valstybės pagalba, kuri nėra patvirtinta Europos Komisijos, o taip pat numatoma iš esmės keisti esama valstybės pagalba

Esama valstybės pagalba

- pagalba, apie kurią pranešta Europos Komisijai ir kuriai Europos Komisija yra pritarusi;
- pagalba, kuri pradėta teikti iki įsigaliojant Europos Bendrijos steigimo sutarčiai (1958m. sausio 1 d.);
- pagalba, kuri buvo teikiama naujosiose ES narėse iki joms tariant ES narėmis – su sąlyga, jei yra tenkinami tam tikri reikalavimai;
- pagalba, dėl kurios Europos Komisija per 2 mėnesius po išsamaus pranešimo apie pagalbą pateikimo nepriėmė sprendimo;
- nepranešta pagalba, kuriai pasibaigęs senaties terminas (10 metų);
- pagalba, kuri jos įgyvendinimo pradžios metu nebuvo laikoma valstybės pagalba, tačiau tokia tapo vėliau dėl bendrosios rinkos vystymosi, o valstybė narė jos nekeitė.

Neteisėta valstybės pagalba

- Teikiama (suteikta) pažeidžiant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 3 dalies nuostatas

Neteisėta ir su bendrąja rinka nesuderinama valstybės pagalba privalo būti **išieškota** iš pagalbos gavėjo **su palūkanomis** už laikotarpį nuo tokios pagalbos suteikimo iki jos grąžinimo

Ačiū už dėmesį!

